

Õiguskantsler

Kullamaa Vallavolikogu
Lääne-Nigula Vallavolikogu
Martna Vallavolikogu
Noarootsi Vallavolikogu
Nõva Vallavolikogu

Teie nr

Meie 06.02.2017 nr 6-7/170116/1700511

Märgukiri ametnike koondamisel ühinemislepingus ettenähtud hüvitiste kohta

Austatud volikogude esimehed

Õiguskantsleri poole pöördunud avaldaja juhtis tähelepanu Kullamaa valla, Lääne-Nigula valla, Martna valla, Noarootsi valla ja Nõva valla ühinemislepingu¹ punktile 10.3., mille kohaselt makstakse valdade ühinemisega seoses koondatavatele ametnikele ja töötajatele lisaks seaduses ettenähtud hüvitisele täiendavalt preemiat senise tulemusliku omavalitsusteenistuse eest järgmiselt: 3 kuupalka ühe kuni viieaastase teenistusstaazi puhul ning 6 kuupalka üle viieaastase staazi puhul. Sellise preemia maksmine oleks seadusega vastuolus alljärgnevatel põhjustel.

Avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 2 lg 1 kohaselt kohaldatakse ATS-i ka kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse ametnikele ning samas seaduses sätestatud juhtudel kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse töötajatele. ATS § 61 lg 6 kohaselt ei maksa ametiasutus ametnikule sellist lisatasu või toetust, mille maksmine ei tulene seadusest. ATS § 61 lg 5 kohaselt nimetatakse ametniku palga ebaregulaarset osa muutuvpalgaks ning seda võib maksta tulemuspalgana, lisatasuna täiendavate teenistusülesannete täitmise eest või preemiana erakordsete teenistusala saavutuste eest. Sama sätte kohaselt võib muutuvpalka kalendriaasta jooksul ametniku põhipalgale juurde maksta kuni 20 protsenti ametniku aastasest põhipalgast. Ühinemislepingu p 10.3. ei täpsusta paraku, millisest kuupalgast tuleb lähtuda² (see teeb sätte kohaldamise keeruliseks ja võib olla vastuolus ka õigusselguse põhimõttega), kuid kuue kuupalga suurune hüvitis ei saa küll kuidagi mahtuda ATS § 61 lõikega 5 lubatud raamidesse.³

ATS § 61 lg 6 ei laiene küll kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse töötajatele, kuid neile sotsiaalsete garantiide kehtestamisel tuleks arvestada sellega, et töötajate teenistustingimused ei peaks olema oluliselt paremad avaliku võimu teostamise vastutust ja seadusest tulenevaid piiranguid kandvate ametnikega võrreldes.

¹ Kätesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akti/isa/4291/2201/6103/uhinemisleping.pdf#>.

² Ilmselt on silmas peetud mingi ajaperioodi keskmist – nii tulekski sätestada.

³ Teatavat manööverdamisruumi võimaldab veel ATS § 101 lg 6, mille kohaselt juhul, kui samas paragrahvis sätestatud etteteatamistähtaegu ei järgita, makstakse ametnikule lisaks käesoleva seaduse §-s 102 sätestatud hüvitisele palka iga etteteatamistähtajast puudu jäänud tööpäeva eest. Kuid kuut kuupalka ei võimaldaks ATS maksta ka selle sätte rakendamisel (lisaks ATS § 61 lg 5 võimalustele).

Lisaks tuleb osutada ATS §-le 63, mille kohaselt tuleks lisatasude ja hüvitiste maksmise tingimused ja kord kehtestada ametiasutuse palgajuhendis.

Riigikohus on vähemalt volikogu poolt valitavatele isikutele ametist vabastamisel makstava hüvitise puhul leidnud, et iseenesest võib seadusandja piirata volikogu otsustusvabadust avaliku ressursi otstarbeka kasutamise eesmärgil.⁴ Kui peate avaliku teenistuse seadust siiski kohaliku omavalitsuse autonoomiat selles küsimuses liiga piiravaks, siis on volikogul võimalus vaidlustada piirava sätte põhiseaduspärasus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse § 7 alusel. Viide antud õiguskaitsevahendile ei ole käsitletav hinnanguna selle kasutamise perspektiivikusele antud asjas.

Iseenesest on soov maksta üldises korras ettenähtuist suuremaid hüvitisi antud olukorras mõisteta. Ühinemiste käigus on võimalik üheaegselt sama valdkonna teenistujate suurearvuline koondamine, millega võib kaasneda tavalisest raskem tööturuolukord selles valdkonnas. Teenistujate keerulisse olukorda sattumine võib õigustada suurema koondamishüvitise maksmist, kuid seda ei või teha seadusega vastuolus olevalt. Seetõttu saab Rahandusministeerium käesolevast märgukirjast koopia, et kaaluda tavalisest suurema hüvitise maksmist võimaldava erinormi seaduseelnõu väljatöötamist. Kui seadusandja ei kehtesta vastavat erinormi, siis tuleb ühinemisleping avaliku teenistuse seadusega kooskõlla viia.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Liina Lust 693 8429
Liina.Lust@oiguskantsler.ee

⁴ RKÜKo 11.04.2016 [3-3-1-67-15](#) p 42.